

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת ג'מאל זחאלקה
חנין זועבי
ג'מעה אזברגה

הצעת חוק-יסוד : מדינת כל אזרחיה

1. מטרה
מטרת חוק-יסוד זה היא לעגן בחוק-יסוד את עקרון האזרחות השווה לכל אזרח, תוך הכרה בקיומם ובזכויותיהם של שתי קבוצות הלאום, היהודית והערבית, החיות בגבולות המדינה, המוכרים על פי הדין הבינלאומי.
2. עקרונות יסוד
המדינה היא מדינה לכל אזרחיה, שהמשטר בה הוא משטר דמוקרטי.
3. משטר
(א) המשטר במדינה מושתת על ערכי כבוד האדם, חירותו והיותו שווה בין שווים.
(ב) המשטר במדינה מושתת על הפרדה בין דת למדינה, תוך הבטחת חופש פולחן לבני כל הדתות.
(ג) המדינה מכבדת את הזהות האינדיבידואלית והקולקטיבית של אזרחיה על בסיס שווה, ללא הפליה מטעמי לאום, גזע, דת, מגדר, לשון, צבע, השקפה פוליטית, מוצא עדתי או מעמד חברתי.
(ד) העדפה מתקנת ליחידים, המשתייכים לקבוצה שסבלה מהפליה היסטורית, לא תחשב להפליה.
4. סמלי המדינה וההמנון
סמלי המדינה וההמנון ייקבעו בחוק, לפי עקרונות חוק-יסוד זה.
5. אזרחות
האזרחות במדינה מושתתת על עקרון השוויון ואיסור ההפליה, ותנאי רכישתה ייקבעו בהתאם לעקרונות חוק-יסוד זה, ובכלל זה ייקבע כי היא תוענק למי שנתקיימו אצלו אחד מאלה :
 - (1) אחד מהוריו הוא אזרח המדינה ;
 - (2) בן זוג של אזרח המדינה, בהתאם לבקשתו ;
 - (3) אדם שנולד במדינה ;

- (4) אדם שהגעתו או שהותו במדינה היא על פי זכות הנשענת על הדין הבינלאומי והחלטות ארגון האומות המאוחדות;
- שפות רשמיות 6. השפה הערבית והשפה העברית הן השפות הרשמיות של המדינה.
- זכויות תרבותיות 7. (א) המדינה מבטיחה אוטונומיה תרבותית לכל קבוצת מיעוט לאומית או תרבותית, לרבות קיום, כינון וניהול מוסדות ייצוגיים, חינוכיים, תרבותיים ודתיים באופן עצמאי ובהתאם לעקרונות חוק-יסוד זה.
- (ב) המדינה מאפשרת לכל אזרח לקיים, להשתמש ולטפח את תרבותו, מורשתו, שפתו וזהותו, בהתאם לחוק-יסוד זה.
- (ג) המדינה מאפשרת לכל אזרח לקיים קשרים תרבותיים עם בני עמו או בני האומה לה הוא משתייך, לרבות מחוץ לגבולות המדינה.
- (ד) המדינה מאפשרת למיעוט לאומי, החי בגבולותיה המוכרים על פי הדין הבינלאומי, לקיים קשרים תרבותיים עם העם או האומה אליהם הוא משתייך, לרבות מחוץ לגבולות המדינה.
- זכויות חברתיות 8. (א) המדינה מאפשרת לכל אזרח לקיים קשרים משפחתיים וחברתיים עם בני עמו או בני האומה להם הוא משתייך, לרבות מחוץ לגבולות המדינה.
- (ב) המדינה דואגת לחלוקת משאבים לפי עקרונות צדק חלוקתי והעדפה מתקנת.
- (ג) המדינה מבטיחה קיום בכבוד לכל אדם שחי בשטחה.
- נוקשות 9. (א) אין לשנות חוק-יסוד זה, אלא בחוק-יסוד שנתקבל ברוב של חברי הכנסת.
- (ב) תוקפו של חוק הפוגע בזכויות או בעקרונות של חוק-יסוד זה יפקע בתום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כיום ישנה הפליה מהותית וממסדית המתבטאת, בין היתר, בהגדרת המדינה, בהקצאת התקציבים, בזכויות קניין וקרקע, בחינוך, בתשתיות, בתעסוקה, ביחס ללשון ולזהות ובחוקי האזרחות המעניקים עליונות לקבוצה לאומית אחת. חוק היסוד המוצע מושתת על אזרחות שווה וזכויות אזרחיות שוות, ואוסר על קיומם של סוגים ורמות שונות של אזרחות על בסיס כלשהו.

מטרתו של חוק היסוד המוצע היא לעגן את עקרונות השוויון והדמוקרטיה ואת האזרחות השווה לכלל האזרחים במדינה ללא הפליה או הבחנה כלשהי על בסיס שיוך קבוצתי. החוק מבטיח שהמדינה לא תהיה רכושה של קבוצת אזרחים מסוימת, אלא מדינה לכלל האזרחים בשוויון מלא.

חוק היסוד המוצע מתבסס על הערכים של מדינות דמוקרטיות המבטיחים את השוויון והחירות האישית לכלל האזרחים והתושבים והכרה בזכויות הקבוצתיות של הקבוצות הלאומיות והתרבותיות שבתוך המדינה. כמו כן, הוא נועד ליישם את האמנות הבינלאומיות בדבר זכויות האדם ובכלל זה זכויות

פוליטיות, חברתיות, כלכליות, תרבותיות וזכויות קבוצתיות.

נקודת המוצא של הצעת חוק זו היא שבשטחי ה"קו הירוק" חיים שני לאומים שזכאים ליחס שווה הן במישור זכויות הפרט והן במישור הקיבוצי, וזאת ללא פגיעה בשוויונם של שאר האזרחים או התושבים.

חוק היסוד המוצע מבטיח הפרדה בין דת ומדינה, בניגוד למצב המצוי כיום. הפרדה זו מהווה בסיס דמוקרטי, שמטרתו היא להגן על זכותם של כלל האזרחים למימוש הגדרתם העצמית, חירויותיהם האישיות והקבוצתיות. הוא נועד למנוע כפייה דתית ולהבטיח שהמדינה תהיה ניטרלית ביחסה לקבוצות דתיות, ולא תהיה קשורה לקבוצה אחת על חשבון אחרת או אחרות.

חוק היסוד המוצע מגן על זכויותיהם השוות של כל האזרחים בהתבסס על עקרונות כבוד האדם, החירות, השוויון והצדק, ובכפוף לדין הבינלאומי.